

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	frt.	o. 6.
Félévre	6	"	"
Évnyegyedre	3	"	"
Egy hóra	1	"	"

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-szor 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haaenstein és Vogelnél (Woll-
zeile 9. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitási cikke

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás a „K. KÖZLÖNY” 1869-iki folyamára.

Egy évre	12	forint	o. ért.
Félévre	6	"	"
Évnyegyedre	3	"	"
Egy hóra	1	"	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Utóhangok a fővárosi választásokról.

Pest, ápril 4. 1869.

Lezajlottak már a választások — egy két eset kivételével — országsszerte. Majd a higgadt történetíró megítéli a pártok becsét, elveit, eljárását; én erről szólni nem akarok. Annyi bizonyos, hogy csak az elődi s elvadított elemeknek lehet okuk búslolni, hogy a féktelenkedéseknek már vége van; ellenben minden komoly, jó hazafi szívesen fátályt vet a mult hetekre, melyek egyes hősöknek, ha igen is, de nemzetünknek dicsőségére nem valnak.

Ha megengedi, t. szerkesztő úr, jó utólagosan a fővárosi választásokról teszek egy pár megjegyzést, mint olyan, a ki meglehetősen pártatlan szemekkel itt mindennek közvetlen szemlélője voltam. Még pedig indít e pár megjegyzésre az, hogy a „M. Polgár” című kolozsvári lapnak egy száma véletlenül kezembe jutván, abban a fővárosi választások alkalmából olyan dolgokat olvasok, melyeknek nincs értelmük. S nem gondolván, hogy a nevezett hirlap olyan legyen, melynek szavát senki sem veszi komolyan: helyén valónak tartom egy kicsit rectificálni a fővárosi választásokra vonatkozó közleményeit.

„A magyar főváros nem látott a koronázás óta olyan ünnepet” — „dicsőséges nap” — „az egész ország szemei a Jókai-Gorove küzdelmére néznek”, „olyan küzdelmet támasztottak Jókai ellen, mely pártatlanul áll Pest város történetében”; „de a mesterséges ár ellenei feje felett csapott össze!” „Jókai büszke lehet e napra”, „az ő diádala a miénk is”, „a méltatlanul üldözött Csernátóninak elégtételt szolgáltatott a főváros stb.”

Ezek azok a tételek s egy rakás hasonló, melyeknek értelmük nincsen. Mert

1-ször a Jókai megválasztásának látványossággal teljes és sok tekintetben mulatságos folyamát a koronázási nemzeti ünnepélyvel bármi vonatkozással is egy sorban említeni legalább is éretlen dicsékvés, s annyira helytelen éppen, mintha valaki az arany- és papírz értéket együtt latolgatná.

2-szor, a ki Jókai megválasztásának napját „dicsőségesnek” tartja: annak az aesthetikai fogalmi nagyon alantak. Igen is el lehet mondani, hogy az a Jókai-nap rendkívüli, érdekes, élénk, kedélyes nap volt, hasonlítot pl. egy nagyobb szerű falusi lakodalomhoz, hol dob, trombita, zászló, virág, szalag, kulacsok, az indulatoknak különféle csapongó nyilatkozatai, néptömeg stb. bőiben voltak, de mindezen tevőresek a „dicsőséges” nem alkotják.

3-szor, ha Jókai vagy Gorove vezér emberek volnának: akkor volna értelme annak, hogy az egész ország szemei rajtok függték. Így ez is csak újjongó frázis. Egyik mint költő, a másik mint miniszter első rangú emberek ugyan, de itt csak mint egyszerű képviselő jelöltek állottak szemben. Tehát éppen úgy nézhetek volna ez ország szemei a Vidacs és Török vagy akármely két jelölt küzdelmére, kik hasonlóképp nem vezérek.

4-szer, oly küzdelmet támasztottak Jókai ellen, mely pártatlanul áll Pest város történetében: ez megint üres czimbalomverés, kik támasztották azt a küzdelmet? Ha a kormányra van célzás: az nem egyéb tendenciosus ráfogásnál, mert Pesten mindenki tudja,

ja, hogy a kormány a választásokba teljességgel nem elegyedett. Tehát más nem támaszthatta a küzdelmet, mint maga Gorove s pártívei, a miből megint a következik, hogy Gorove Pest város történelmében rendkívüli ember, képes levén személyes súlyával az ország legnépszerűbb s mint a zsidók mondták „hercigebb” költője ellen oly küzdelmet költeni, melyet a nagy Jókai alig s alig lábbalhatta meg.

5-ször, de a mesterséges ár Jókai elleni feje felett csapott össze! Ez azt tenné, hogy Gorove mégis tönkre tétetett. — Ha a Pest belvárosi (hogy ne hozzak fel más példát) választás eredményéről volna szó: ily esetekben volna értelme annak, hogy az egyik fél tönkre és nevetességé tétetett. A Gorove esete nem ilyen. Több mint 3000 szavazatból 26-tal legyőzött s így is azon véletlen által, hogy 200 szavazó elmaradt: ez tiszteletre méltó bukás, felette csak belátás nélküli emberek ujjonghatnak, éppen akkor, midőn látják, hogy egy külváros-résznek 26 plus votuma ellenében a főváros legvagyonosabb polgári osztályából 7,000-en sietnek önkéntes bizalmuk nyilvánításával Gorove eleibe.

6-szor, a főváros a méltatlanul üldözött Csernátóninak igazságot szolgáltatott. Szánalomra méltó állítás a fővárosnak tulajdonítani azt, a mi egy külvárososokká népessége egy részének (az alsóbb rétegeknek) ki tudja mi módon véletlenül sikerült. De jobb erről nem szólni. A kik még ezen esettel is képesek triumfálni: ám tiszteljék meg magukat vele.

7-szer, a „M. Polgár” szerint az ország fővárosa tulnyomólag baloldali szellemű. Ez nem áll. Mert tudunk szerint Budát fővárosi rangjáról senki sem degedálta, hanem Budához hozzáadták Pestet, mely szerint köztudat szerint az ország fővárosa Buda-Pest együttvéve. Es itt 7 képviselő közül 4 deák-párti választottat, köztök maga a vezér és egy miniszter; a baloldalra jutott 3, kiknek egyikét sem ismeri a világ státusférfiának. Votumok szerint esett a deák-pártiakra 8,000-nél több, a baloldaliakra 4,000-nél kevesebb szavazat. Et si vota non numerantur, sed ponderantur: az összes fővárosi szavazatok súlyának $\frac{1}{10}$ -ed része a Deák-párt mellett nyilatkozott. Ez az igazság.

8-szor, hogy a fővárosban a választások alkalmával volt egy nagyszerű s valóban méltóságteljes jelenet, az igaz; de ez nem a Jókai-féle processus volt, hanem az, midőn Buda-Pest összes kiválóbb osztályai sok ezerenként sereglettek a belvárosba s a városház előtti tért s minden közeli utcát ellepve órákig várt a **Deák Ferencz** megválasztásának kihirdetésére. Nem volt itt dob, trombita, zászló, sem semminemű zakata; csak komoly arcok, mint mivel emberekhez válságos időkben illik. Mikor az eredmény kihirdetett, mindenki levette kalapját, s egy országos éljenzéssel fejezte ki a tengernyi sokaság örömet és tiszteletét. Ezután megint csendben zárandokolt az egész tömeg (banderium nélkül) az ország vezérének szállására, hol még egyszer megjelent a nemzet bölcs öregét, ki néhány szóval megköszönvén az iránta való ragaszkodást, mindenki eloszlott. Ez a jelenet, melyet a lapok egyszerűen megemlítettek, összehasonlíthatatlanul nagyszerűbb és méltóságteljesebb volt a Jókai-féle ünnepénél. Es ennek így is kellett lenni.

Ertjük mi az erdélyi baloldali ámbulans társaság keserűségét, hiszen babér helyett nekik csak tövises jutottak. Távol is van tőlünk ezért gúnnyal illetni ezen szerencsétlen honfi társainkat, inkább őszinte sajnálkozással viseltetünk irántuk. Azt az egyet azonban megkívánhatjuk tőlük s meg is kívánjuk, hogy ne újjongjanak és ne ugrándozzanak ott és akkor, a hol és mikor arra legkisebb okuk sincsen.

Azt panasolja a „M. Polgár”, hogy nekik még imádkozni sincs helyök az országházában. Erre csak annyit mondunk, hogy az országházába nem is imádkozni megyen az ember; a jámbor lelkek otthon a csendes magányban is imádkozhatnak, meghallgatja a jó Isten az ő fohászoló gyermekeit mindenütt.

Az 1869—72-ki magyar országgyűlésre megválasztott képviselők.

A Királyhágón tul: Nyiregyházán Vidliczkay József baloldali, Pestmegyében Dabason Halász Boldizsár szélsőbal. Megválasztott tehát eddig 396 képviselő és pedig 235 **deák-párti** és 161 **ellenzéki**, melyből 50 szélsőbal.

Lapszemle.

A királyföldi román és szász lapok különböző szempontból bírálják a tizenegy törvényhatóság újrászervezését illető szabályokat, melyeknek teljes szövegét lapunk 40 ik száma hozta, utóbb vezércikkben is taglalván azok számos — a szabadelvű alkotmányosságnak kedvező előnyeit.

A „Teleg. Rom.” egy vélekedik ama szabályzatról, hogy a „Királyföldön” az alkotmányos életet nagyon is korlátozza, s nem tanusít haladást a szabadelvű eszmék tovább fejlesztése körül. Mi lapunk 41-ik számának főcikkében érintők, hogy az ideig. szabályzatnak hiányai is vannak; de azért nem biruk megérteni, hogyan ítéltet ily egyoldalúan azon lap, melynek ismernie kell a királyföldi jelen állapotokat, a melyekkel, ha az id. újrászervezés párhuzamba állítatik, lehetlen a szabadelvű és alkotmányos haladást eltagadni. Állítsa csak egymás mellé a „Teleg.” az önmagát kiegészítő és tanácsot csupán keblü tagjaiból választó ösdi centumpaterséget — a községek és városok polgárainak nagy része által választott képviselőkkel s a választók közül kiszemelhető helyhatósági tisztviselőkkel — és bizonyos elismeréssel, mily messze mögötte áll a régi elavult szerkezet, az új id. szabályozásnak. Azután fontolja meg azt is, hogy új választói census megállapítása a törvényhozás dolga s az alkotmányos felelős kormány ép akkor járt el helyesen, midőn a „szabad kéz” hatalmával fogva nem nyúlt át a parlament jogkörébe, hanem a meglevőt alkalmazta a népképviselői elveknek megfelelően. Ezért a „Teleg.” is megnyughat az id. szabályzat nyújtotta előnyökben; figyelmeztesse ezekre t. olvasó közönségét, ugy arra is, hogy végleges, teljesen kielégítő rendezést a magyar parlamenttől kell várni s addig is számba kell venni az átmenet nehézségeit, melyeken nem lehet csak úgy könnyedén átnyúlni. Legyen a „Teleg.” meggyőződve arról, hogy a „Királyföld” végleges rendezése a daco-románokat ugyan nem fogja kielégíteni, de eleget teend mindazon népiségek jogos igényeinek, kiket a gondviselés úgy helyezett el, hogy egymással kell élniök, együtt kell haladniök.

A „Sieb. Blätt.” azt hangsúlyozza, hogy a parlamentarizmus és a helyhatósági önkormányzat közti viszony végleges rendezése a törvényhozás dolga. Az ideiglenességet ugyan nem kedveli, de a szabályzat mégis megfelel kívánalmainak. A szász törvényhatóságokban általánosan el volt ismervé az, hogy a jelen állapot tarthatlan s pártkülönbség nélkül mindenki óhajtott az újrászervezést. A kormány ezt kezdeményezte; reméli, hogy a szabályzat életbe léptetése nem fog sokáig késni. A felelős kormány sok részben méltányolta az egyetem fölterjesztéseit. A „Sieb. Blätt.” helyesli a 2-ik §. olyszertü szövegezését, mely szerint az országos képviselők választására jogosultak a helyhatósági körben is választó jogot nyertek, e jogosultak megszaporítása a legtöbb adót fizetők sorából ép a szabadelvű irányzatnak tett eleget; reméli, hogy e részben a végleges szervezés még inkább előre halad. Továbbá helyesli a „Sieb. Blätt.” az egyetemi tervezet 8-ik §-ének azon megtoldását, hogy az eddigi urbéres községek is részesedv valnak az önkormányzati jogoknak; előnyös azon rendelkezés is, hogy a székhelyet képező városok több követet küldenek az egyetembe, mert hát ugyan tisztelet adassék a vidékek értelmiségének is, hanem a politikai érettség és parlamentarizmus gyakorlat mégis inkább a városokban van meghonosulva; ezek vezetése alatt kell tehát a reformoknak hussá és vérré válniök. A képviselők összealkotása az id. szabályzat szerint ép úgy történik, a mint azt az egyetem javasolta, csak hogy az ő felsége által kinevezett és nem választott comes elnököl az egyetemben, a mit másképp ma képzelné sem lehet; abban is eltér az id. szabályzat az egyetemi tervezettől, hogy az alelnökséget a n. szébeni polgármester viszi, és nem az egyetem választ magának alelnököt: ez ugyan inkább megfelelne a képviselői elvnek, de amaz a hagyományos szokást kímélte. Az id. szabályzat rámutat az 1791. 13-dik törvényzikkre, mely az egyetem jogkörét körülírja; ez a „Sieb. Blätt.” szerint arra figyelmeztet, hogy jelenleg a népképviselői alapokon nyugvó állam-

ban az universitás nem játszhatik államot az államban, a mi felelős kormány és a polgárok egyenjogúsága korában politikai képtelenség lenne. Azt is nagyon észszerűnek látja a „Sieb. Blätt.”, hogy a helyhatósági képviselők reformjával egyszerűen történik a tisztújítás; hisz mire vezethetne amazok reformja, ha saját háztartásukat s e végre szükséges szerveiket meg nem újíthatnák.

A „Kron. Ztg.” cikke arról elmélkedik, hogyan lehetne a reform művét az id. szabályzat alapján, minél hathatósabban előmozdítani; mert az újrászervezés célja csak az lehet, hogy a közkormányzat új elemeket nyerjen s az anyagi és szellemi jólét emelkedjék, mindezekre ugyanis az eddigi szervezet alkalmatlannak bizonyult. A brasói lap nyíltan kimondja, hogy a községi és városi képviselőknek ugy kell megalkotva lenni, hogy képviselve legyenek azokban a nép minden rétege és pedig ezeknek legjava által. A választásnál „igazság” legyen az irányelv, ez lesz a szabadelvű reform legbiztosabb alapja. Minden osztály és nemzetiség, minden hitfelekezet és illető községek valamennyi részei legyenek aránylag képviselve, vidéken ugy mint a városban. A választásra nézve a „Kron. Ztg.” egészen új, de épen nem gyakorlati módozatot ajánl. Például felveszi, hogy Brassónak 150 tagot kell a képviselőbe választani, mit színterint célszerűen ugy lehetne eszközölni, ha a szavazó polgárság nem együtt és összesen szavazna 150—150 tagra, hanem kiszámítható: mennyi esik az egyenes adók összegéből az egyes negyedekre s így mindegyik városnegyedre hány képviselő esik; — ezeket aztán ily módon a szomszédságok külön külön választanák meg; ez indítványozó szerint, azért lenne célszerűbb, mert minden negyed jobban ismeri az egyénekét, kik képviselőnek valók. A szerkesztőség ez indítványra azt jegyzi meg, hogy leghelyesebb szavazati jegyzéket nyomtatni 150 névvel s ezeket kiosztani a választók közt, itt mindenki kihuzhatja a neki nem tetsző nevet s helyébe mást írhat; az így elkészült választójegyzékeket egy választott bizottság venné számba. A szerkesztőség érv gyanánt Frankfurt am Main eljárását idézi, hol 12000 választó polgár ily úton szavazott. Kár volt ezért oly messze fáradni, Kolozsvár is hasonló modalitással választotta meg képviselő testületét.

A magyar honvédsereg szervezéséről, a „Századunk” így ír:

„A honvédség felállítására tárgyában, melyet már oly türelmetlenül sürgetett a közvélemény, illetékes helyről több neves adat felől értesültünk.

Ezek szerint az első újonczok a honvédségbe jelen év október havában soroztatnak be.

Igy tehát szeptember vége azon időpont, melyben a honvédség minden kereteinek fel kell állítva lenni.

Az eddigi késedelmest, forrásunk szerint, részint a költségkímélési szempont, részint pedig annak figyelembe vétele okozá, hogy az újonnan fölvetett elemekre a hosszabb télenség mindenesetre káros hatással, vagy legalább előny nélkül lett volna.

Másrészt pedig tekintetbe jött azon körülmény, hogy a nagyobb testületeknél, mint a honvédség, a részenkénti felállítás több egymásra következő időszakokban azon előnyt nyújtja, hogy az idegen elemek legkönnyebben összesimulnak, és hogy a felállításnál a rendnek fenntartása és egyelőre kitűzött rendszeres eljárás követése biztosítottak tekinthető.

Ezenkívül — folytatja forrásunk — a személyzetnek bár csak részben megtörtént kinevezése megnyugvást nyújthat azon esetre, ha netán a béke váratlanul október előtti mégis megzavartatnék.

Ezer okok voltak irányadók a felállításra vonatkozó tervezetnél, mely — a mennyire értesülve vagyunk — ő Felségétől immár jóváhagyott, s melynek foganatosítása által remélhető, hogy a jövő hó végével az első gyalog- és lovas honvéd-osztályokat itten Pesten láthatjuk.

Ez a főtan-osztály lesz, melynek tisztis személyzete és legénysége az egyes kerületekből rendeltetik Pestre, hogy a tanfolyamnak nyolcz heti tartama alatt részint a tanrendszerrel megismerkedjék, részint pedig kiképeztessék.

A főtan-osztálynak felosztása után továbbá minden egyes kerületnek székhelyén egy-egy új tanosztály lesz felállítva, melynek keretét a on tisztek és legénység képezdiki, kik a tanosztályból ismét kerületükbe visszatértek.

A tanfolyam ez esetben is nyolcz hétig tart, ugy, hogy a kerületi tanosztályoknak szeptember végére eső befejeztével, minden állandósított gyalog- vagy lovas-századba, vagy lovas-századke-

*) Tárgyhalmoz miatt késétt.

Szerk.

retbe 2 tiszt, azonkívül pedig néhány altiszt és köz-honvéd oszthatatik be, annyira begyakorolva, hogy az október hó elején beérkező üjenczok kiképzésénél, mint oktatók működhessezenek.

A tanosztályokhoz szükségelt altisztek és köz-honvédek megszerzése csak önkéntesek toborzása által lehetséges, a miért is a kertületi parancsnokok mellé e célból a kertületek székhelyére külső toborzási bizottságok lesznek kirendelve.

A lovasság számára a lovak külön pótlóvasági bizottságok által vétetnek meg; — a főtan-osztály számára Pesten, — a kertületi tanosztályok részére pedig a kertületek székhelyén.

A toborzást illetőleg a rendeletek és felszólítás legközelebbi lesznek kiadva.

Ezekben csoportosulnak adataink.

Mint azokból kitetszik, a honvédség tényleges életbeléphetése még csak néhány hónap, illetőleg néhány hét kérdése, s ezek múltán a nemzet bírn fogja egyik legfényesebb s legjogosultabb aspirációját: az önálló magyar hadsereg valószínű magvát.

Bár a józan hazafiság megértene ennek nagy horderejét voltát, bár a pillanatnyi pártszenvédek vad kicsapongásai ne zavarnák a művet, melynek üdvös consolációját bizonyára csak egy várható, ha vele küzd ama roppant erkölcsi erő, melyet a nemzet lelkesült közvéleményének támogatása nyújt.

Nem egy párt; a legfontosabb életérdek szól a nemzethez, s a nemzet a minél tömegesebb rész-vét által meg fogja mutatni, hogy fölismerete azt.

Hogyan biztosítja Anglia Kelet-Indiát.

Oroszország rendkívüli előhaladása Közép-Ázsiában nagy mértékben magára vonta az indobrit államférfiak figyelmét. S e körülmény annál nagyobb érdeket adott lord Mayo kelet-indiai alkirály találkozásának Shir-Ali emirrel, Afganisztán uralkodójával, Umballában. A „Times“ e találkozásról következőleg elmélkedik:

„Eleget irtak a lapok legújabbban a közép-ázsiai kérdéssel arra nézve, hogy az olvasók nagy része fölfoghassa, miért jegyeztük mi föl fontos esemény gyanánt azon udvarlást, vagy indiai nyelven Durkaut, melyet az indiai főkörmányzó Umballában Shir-Ali emir, Afganisztán jelen fejedelmének elfogadása végett tartott. Umballah város a éppen 10 mérföldnyire esik keletre a Sutlej folyamtól, tehát a Brit-India területén belül esik, még ha ennek Pendzsáb meghódítása előtti határait tekintjük is. Mindezen részleteket figyelembe kell venni, hogy a legutóbbi találkozás jelentőségét méltányolhassunk. Afganisztán — Shir-Ali királysága — nyugatra esik Pendzsábtól, melynek határán áll Peshaver helyőrségi városunk. Eleinte Peshaver volt kijelölve az érkezőket helyűl; azonban később szembeütközések okából Umballah állítottott annak helyébe. A brit alkirály méltóságával inkább összhangzott, hogy az afgán fejedelem jöjjön ő hozzá, minthogy ő menjen abhoz, s azon ut, melyet most Shir-Alinak az afgán határról Umballahig kelle tennie, majdnem 500 mérföldnyi. Továbbá kíváncsok volt, hogy az emir helyesebb fogalmakat szerezzon a brit hatalomról, mint a minőkkel az Induson túl eső tartomány főnökei bírhatnak, s ily benyomások leghatályosabban idézethettek elő egy, területünkön keresztül tett utazás által, melynek mindegyik pontján szembe kelle tünniük nagyságunk jeleinek. Ezért Umballah lón kijelölve találkozási helyül, s f. hó 4-én Shir-Ali két brit ezred által egész Pendzsábon keresztül Umballahba kísértetett el, hogy ott az alkirály által személyesen a tisztelet minden jeleivel fogadtassék. 3 lovas- s 8 gyalogezred, egy tüzér-üteggel táborat alakított ezen alkalomra; 10,000 font sterling értékű ajándékok nyújtattak át a fejedelemnek a brit kormány nevében, s egész kísérete az

állam vendége volt ott mulatásának ideje alatt. Ilyenek voltak a szertartások. Azonban alig szükséges mondanunk, hogy ezen eljárás valamivel több volt pusztá szertartásnál.

Az egyszerű igazság abban áll, hogy jelenleg Afganisztán az egyetlen közbeneső tartomány a mi területeink s ama területek közt, melyek Oroszország hadereje által tartatnak megszállva Oroszország számos éveken át folyvást előhaladt saját határaitól Brit-India felé; mignem végre az ő hatalma s a miénk közt a Shir-Ali fejedelem-sége alatt álló tartomány maradt fönn egyedüli sorompón. Érdeklünk áll, hogy ezen sorompó fontosságát, s következőleg érdekünkben áll, megnyerni magunk részére Afganisztán uralkodóját, s ha lehetséges, egyezkedni vele a közösen javunkra szolgáló rendszabályok iránt. Ezért könnyen fölfogható, hogy a lord Mayo és Shir-Ali közti közlekedések nem szorítottak jó kíváncsok s bókók kicserélésére; noha az alkudozások folyamát még nem ismerjük pontosan. Egyelőre elég lesz megjegyeznünk, hogy követeléseink bizonyosan nem lesznek méltánytalanok, s hogy az emir pusztán látogatásának ténye által határozott hajlamot tanúsított követeléseinket figyelembe venni. Valóban semmi érvre sincs szükség annak bebizonyítása végett, hogy a mi érdekünk, ezen ügyben, egyszerűen maguk az afgánok érdeke, mivel mi semmi egyebet sem óhajtunk annál, hogy ők függetlenségüket megőrizzék minden idegen befolyás ellenében. Ha Oroszország semmi előhaladást sem tesz Afganisztán felé, mi bizonyosan sohasem fogjuk azt tenni, s nagy csapásnak tekintenők, ha kénytelenek volnánk annak támadásai ellen lépni föl, bárha magunkkal az afgánokkal szövetszere is. A mi céljainkkal éppen nem ellenkezik Shir-Ali erejének s biztonságának növekvése; noha a legutóbbi alkirály helyesen tevő, hogy tétovázott bármely közvetlen segítyt nyújtani ily eredmények előidézése végett.

Ez ügyben ránk nézve a legfőbb nehézség — s ezen nehézséget indiai hódításaink minden stadiumában tapasztaltuk — abban állott, hogy meggyőződést szerezzünk magunknak ama tények valószínűségről, melyekre politikánkat kelle alapitnunk. Shir-Ali épen nem békésen s minden teher nélkül örökölte a kábuli trónt. Ő saját koronájáért több hadjáratot folytatott, s nem mindig kedvező szerencsével; s egy ideig nehéz lett volna megmondani, hogy ki fogja a trónt elnyerni. Az indiai kormány ellen azon szemrehányást intézték, hogy könnyősen nézte mindezen tüzdeket, s azt állították, hogy Shir-Ali nem sok hálával tartozik nekünk királyságra jutásáért. Ez igaz; s az is igaz, hogy mi csupán akkor ajánlottuk föl neki jó szolgálatainkat, midőn ő nyilván már oly helyzetben volt, hogy azokat nélkülözheté. Azonban nem volt esélytelen politika megengedni, hogy az afgánok hadd intézzék el maguk saját viszályukat, mielőtt elismerésünkkel, vagy ajánlatainkkal fölléptünk volna. Korábbi beavatkozás ránk nézve tévesztett szövetszerezt, vagy kellemtelen kötelezettséget vonhatott volna maga után; s valóban Shir-Alinak saját állása sem volna a jelen perczen erősebb, ha azt vélhetnők, hogy ő azt idegen segílynék külsőn segíti. Továbbá épen az előttünk fekvő körülményekből világos, hogy az emir még most is nagy örömmel fogadja elismerésünket s valóban mi sokat tehetünk ő érte, aránylag csekély költséggel részünkről. Az afgánok szintoly szegények, mint harcias szelleműek; s egy kevés pénz, valamint fegyverek, előttük igen kedves ajándékok. Shir-Ali — úgy hisszük — az Umballában neki át-nyújtott ajándékon kívül még 120,000 font st.-nyi segélypénzt s néhány ezer puskát is kapott. Ez tetemesen növelendi erejét s honfitársai előtti tekintélyt is nem kevésbé fog emelkedni, a legnagyobb keleti hatalmassággal való nyilvános szövetségese által.

lőszerrel ellátása, egy vagy több czéhnak volt kötelessége, a szerint, a mint azok tagjainak száma nagyobb vagy kisebb volt. Némely tornyot egy czéh, más 3—4 látott el a szükségesekkel. A czéhok szerezték be saját tornyukba a faltörő, sugár, szakállas és másféle ágyukat, puskákat, kopját, nyilat, golyóüst és löport; ők őrizték éjjel-nappal; a kulcsok főczéhmesterek kezén volt; ennek változásakor a tornyban levő védelmi és löszerek letárazása egyik főfő teendő volt. Veszély idején a város vészharangja szavára minden czéh fegyverképes ereje saját tornyánál termett, a különböző emeleteken, jobbra és balra a kiszabott mellvéd-falon állomást elfoglalva, teljes fegyverzetben harcüzészen várta a város birájanak, vagy a királyi és fejedelmi fővezérnek, mint hadi dolgokban főparancsnoknak, parancsait.

A hidkapu-bástya a lakatosok s velük egyet-sült pléhesek, sarkantyú- és kardcsinálók czébtársulatát volt, a szappan-utcai kis bástya a takácsoké, a magyar-utcai a kádároké, a Bethlen-bástya a szabóké, sat. A czéhok nehéz polgári kötelességnek tartották e védelmet; de egyszersmind büszkéek voltak rá, mert a várveledelemhez fontos kereskedelmi és iparjogok voltak köte; mert, mint a város lakosai is a közhaza s az ő külön kis honjuk védelmében való részesülése tette valódi polgárrá. Kolozsvár népe háboru idején bezárta kapuit, elhelyezte polgárait a falakra, s békén nézett

Hogy minő politikai jellemű ígéretek tétettek neki, vagy hogy minő viszont ígéretek kívántattak tőle, ez iránt még most csak gyanítgatásokat formálhatunk. Tudjuk, hogy az indiai kormány célja, részünkről lehető legcsekélyebb beavatkozás mellett biztosítani Afganisztán semlegességét. Legrosszabb esetben hihetőleg készek lennénk még egy lépéssel tovább menni s az afgánokkal közreműködni, területüknek támadás elleni megvédése végett. De a jelen körülmények közt politikánknak lényegesen abban kell állania, hogy Shir-Alit meggyőzzük a föl, hogy nekünk semmiféle terveink sincsenek az ő országa ellen, s hogy ha valaha kénytelenek volnánk a határon átkelni, ezt, mint az ő barátjai, fogadják tenni. Természetesen Oroszország részéről szintén adathatnának ily biztosítások. Valóban az afgánok — mint minden keleti nép — épen nem járattanak abban, hogy két versenytárs ígéreteit fölhasználják. Azonban mégis Shir-Alinak s barátjainak szükségkép két eldöntő tanulságot kelle ezen látogatásból merítenők, t. i. azon meggyőződésre kell jutniok, hogy mi ama vidékeken sokkal erősebbek vagyunk az oroszoknál, és hogy kevésbé valószínű, hogy mi az afgánoknak ártani akarnánk. Semmi képzeltető összehasonlítás sem létezhetik Brit-India katonai hatalom közt, minőt Oroszország fejtethet ki az Oxus partjain, s az iránt sem létezhetik kétség, hogy Afganisztán függetlensége inkább van veszélyeztetve Tatarország, mint Pendzsáb föl. Reméljük, hogy ezen két következtetés kellő benyomást gyakorolt umballahi vendégeink szellemére.

A „M. Polg.“ idei 40-ik számának „Hirharang“ jában valaki oroszlanbőr helyett egy □ és két D. D. alá hívja, hallatá az ő rémséges hangját, adván czikkének e címet: „Korteszbeszéd a templomban.“

Sajnálom, hogy kereszttyén uraságod csak is az Üdvözítő halálának nagy napján, (éppen követválasztás után) sietett a templomba, hogy ottan buzgó áhitattal Megváltója szenvedéseiről, (talán a kortes fáradságok meghiusultáról?) elmélkedvén saját szenvedéseire balzsamot keressen. — (Nagyon fájhatott az a vallott baloldali kudarc) s jó részt ennek utóhatásai okozák, hogy a hallott beszédet „követválasztás utáni politikai kortes beszéd“ nek nevezzék.

Magára a megrovásra, mit személyem ellen intéz, felelni, nem tartottam volna érdemesnek, ha arra az ön feletti szájalom érzete nem indít vala. Szánom pedig önt azért, mert egy látszik tehetőségnek kiosztásánál a természet az arányt elvétet, adván önnek óriási halló és parányi felfogó tehetőség. Én ugyanis sem „jobb“, sem „baloldali“ nem beszéltem, sem ezen nevezetek alatt ismert politikai pártok működése felett, „jóváhagyó“ vagy „rosszaló“ ítéletet nem mondtam, s ön mégis „bal“-t hallott. (Hát ugyanakkor a friss márciusi hó alatt a fü növését nem hallotta e?)

Beszédem tárgya a communismus volt, mely bölcsészeti rendszert, lehet ön nem ismeri (a mi még szerencséje volna) s ennek általánról volt célozom a népet felvilágosítani; feltüntetvén ezekkel szemben a Kr. tanának magasabb elveit, melyeket az emberi nem közös javára hirdetett, s melyek igazsága mellett meghalni is kész volt; de melyekben a legmagasabbban communismusnak alapját, a legnemesebb értelmében megvetette, s pedig úgy: hogy az egyesek és társadalmak közös boldogsága csakis abból fakadhat: míg a divatos communismus csak közös boldogtalanságot, nyomort és pusztulást (vagyis forradalmat) szülhet. — De minek vesztegetessék szót? — Ön, ha akkor meg nem tudott, vagy akart érteni, bizonyosan most sem fog.

A többire azért nem felelek, mert tudom azt, hogy mihelyt valaki, bármily nyilvános pályán mű-

szembe bármily veszéllyel; rokonszenvét keresték a királyok, a vidéki nemesség kebelében mehelyet talált, az országban tamadt lázadás hullámai falain nem egyszer megtörték. Nem egy nagy történetnél elhatározó tényező e jól megerősített kis magyar város volt.

Hidakpuval — ambár történelmileg nem bizonyítható képpen — Decsebal dák királynak halálát köti egybe egy hagyomány. Ott van kimenőleg balra a város őstörténetéről tanuskodó legrégebb — 1700 éves — feliratos emlékkő, mely az Antoninusok korában itt tanyázott római legiok nemzetiségét tisztán meghatározza. Linczigb János, Kolozsvár birája, 1660 ban, midőn Szeidi, török basa Kolozsvárt önfeladásra akarta bírni, itt követte el szülővárosa megszabadítására az önfeladózás ama dicső tettet, melyet Marcus Attilius Regulushoz hasonlitanak, s mely a világtörténetben is méltó helyet foglal el. A basa Brétfő táján s Nádas-terén táborozott; janicsárok kíséretében küldötte be őt, hogy polgártársait a vár feladására bírja; fegyver közt, a halál torkában volt, s a város feladásából következő világos veszélyt látva, midőn a hidkapuhoz érték, mégis be ne hódossátok kiáltozott a népeknek... E bátorság s hazaszeretet lefegyverezte még a törököket is!

A takácsok bástyáján ma is meglevő feliratról egy szép adoma maradt fenn. I. Napoleon egy Francziaországban utazó erdélyi gróf-vagy bárót egybekötött közt azt is kérdezte: miféle felirat van

küldik, azonnal a közvélemény bírálata alatt áll; s én, e tekintetben — önnek rugdalódszái daczára is, — nyugodt lehetek. Még csak azt jegyzem meg, hogy „ha minden mű saját mesterét dicséri“ — mint egy jeles író mondja — akkor önnek sem felfogását, sem logikáját, sőt egyáltalában semminemű tudományát nem irigylem; habár ész-szüleményének végére egy angol mondato is bigyesztett. Egyébiránt azért kár volt a continensről kimenni! itt is megkaphatta volna e két szócseka alatt „quid?“ „ubi?“ Egyébiránt, hogy az idézett angol mondat egyik részét érti, látom abból, mert ész-szüleményének a competens helyét kereste meg; t. i. a „M. P.“ hasábjait. A másik részét azonban aligha érti, mert nem gondolta jól meg: mit mond! E megjegyzésből értheti ön, miért nem akarom kényelmes alátönytől megfosztani? Mert nem jogosít eszének torz szüleménye azon reményre, hogy önnek személyes ismeretségéből rám valami szellemi haszon áradhatna. Ez önhöz válszom egyszerűen mindenkorra.

Tamás Márczel,
minorita hitszónok.

Vidéki levelezés.

Hari, ápril 5 én, 1869. — Rég, nagyon rég tervezgettük egy olvasó-egylet felállítását, de az mind eddig csak kiáltó szó maradt a pusztában. Folyó év márcz. 31-kén érdemes segéd-szolgabiránk t. Bibari Zsigmond úr helységünkben megjelenvén, beszállásolt egyik lelkes hazánkfűhöz t. Szalai Elek urhoz, itt érdemes jegyzünk t. Rákosi József úr, midőn segéd-szolgabiránk ajánlatba hozá, hogy jó lenne Hariban „zárazvámvolgyi olvasó-egylet“ czim alatt az egyület megalakítani, azonnal 15 frtot ajánlott, kapva mi is a jó alkalmon, megkezdttük az adakozást a következők renddel: t. Szalai Elek úr 15 frt, neje t. Szabó Ámália úr-asszony 5 frt, fiak Szalai Pál 5 frt, segéd szolgabiránk t. Bihari Zsigmond úr 10 frt, t. Rákosi Lőrincz úr 5 frt. t. Harmath Bogdán úr 5 frt, Benedek Gyuláné Vajdasdi Anna 5 frt. Hariban begyűlt összesen 65 frt o. é. Ugyan ez alkalommal látva a szép sikert, felhatalmaztuk segéd szolgabiró t. Bihari Zsigmond urat, hogy sziveskedjék e tárgyban minden a miveltég gyöngyszemeit keblökön hordozó egyéneket személyesen vagy írásban megtalálni és egylettünk megalakítását az illető segélyzők adakozásaival mentől előbb törekedjék ki-eszközölni.

Érdemes segéd-szolgabiránk, mint ez ügynek lelkes bajnoka, meg is indult és már ápril 4-kén tudatja, hogy Forró helységében lelkes pártfogókra talált, kik is a következőleg ajándékoztak: Tks. Konez István úr 10 frt, neje t. Perlaki Mária úr-asszony egy 2 frtos tallért, leányuk Konez Vilma kisasszony egy 1 frtos tallért. T. Halmágyi Sándor úr 10 frtot, leánya Halmágyi Ida kisasszony 5 frtot. T. Gálfi Dénes úr és neje 15 frtot, fiok Gálfi Miklós 5 frtot. T. Várró Ferencz úr 5 frtot. T. Harmath János úr 5 frtot. T. Czell Antal úr 5 frtot, így összesen 60 frt o. é. egy 2 frtos és egy 1 frtos tallér Forróból, és így már csak két helységből begyűlt összeg teszen 125 frtot egy 2 frtos és egy 1 frtos tallért, táplál a remény, hogy ily lelkes adakozók, kik e szent ügyet felkarolják, többek lesznek. Addig is, míg a következő eseményekről, valamint egylettünk megalakulásának alapszabályait is tudatnám, forró köszönt az eddigi t. adakozóknak.

K. B. Benedek Gyula,
ev. ref. népisk. tanító.

Napi hírek.

— A pápa ő szentsége 50 éves jubileuma tegnapielőtt városunkban is megünnepeltetett. Az ünnepély színhelyén, a piaci nagy templomban

Kolozsvárt, a szappan-utcai kis ajtó bástyáján? A kérdezett nem tudván felelni, a nagy császár ez épületet oktatást adta neki: „Mig az ember nem tudja, a mi honában tudni való, addig ne utazzék idegen országba.“ A felirat tudvalevőleg ez: „A ki magán tud uralkodni erősebb, mint a ki várakat vív meg! Ez a férfiu erőny netovábbja.“ *)

Magyarkapu falai északra, mint délre a leg-regebb és legsajátságosb szerkezetűek; tornyán ma is rajta van a város cimere, a századok folyamában hol nyitva, hol bezárva állott; legutoljára ki-nyitattott 1794-ben, főbíró Bertalan János és királybíró Szathmári P. Zsigmond idejökben.

A Bethlen-bástyát illetőleg említettem, hogy egy ötven évvel korábbi oklevél szól egy itt volt toronyerődről, mit Bethlen Gábor alatt ujtottak meg; egy század sem tölt el, hogy Károlyi Sándor kurucz vezér 1707-ben egy részét löporral ismét szétbányatta, s Kriegerbaum erdélyi német főhadvezér 1709-ben visszont újra építtette. Ott van rajta a város, a fejedelem és Erdélynek s a vele egy fejedelmi koronás stíveg alatt egyesült országoknak Bethlen alatti kitünően szép cimere. Nagy idők, nagy emberek dicsőséges emlékei!

E részletek mutatják az említett tornyok történelmi fontosságát, mit fokoz azon körülmény, hogy írásbeli emlékeink a várépítés koráról, épi-

*) Fortior est qui se, quam (qui fortissima vincit)
Moenia, nec virtus altius ire potest,

TÁRCZA.

Kolozsvár történelmi emlékeiről.

III.

A már megjelölt tornyokhoz s toronykapukhoz im e történetek fűződnek:

Valamennyinek Zsigmond alatt építtetését az újvár ez időben történt alapításából következtetjük, mert irott adat nincs róla. Azt azonban, hogy a hidkapui tornyot Mátyás király újtotta meg 1477-ben, bizonyítja annak külső előbástyáján volt, 1835-ben a lebontásakor kivett, s ma a mellette levő hid keleti szögletén levő, azon évet jelelő feliratos kő. A Bethlen bástyát is 1627-ben a villám szétzúzván: két évvel később, tehát Bethlen Gábor halála évében, Vendrich Pál fő- és Tolnai János király-bírósa alatt a város újra építtette, s maig nevé-ről nevezik; de a szabó-czéh birtokában van egy 1475 ik évi oklevél, mely kétségtelen teszi, hogy az előtt is éppen ama helyen egy szögletbástya létezett. Mindeniknek csaknem külön története van, a minék előadása nem ily szűk keretű czikkbe való; azért is legyen elég egy-két érdekeseb mozzanatot érintenem.

Kolozsvár vára Kolozsvár polgárainak alkotása; ők saját költségükön, ünsterveik s belátásuk szerint építtették; a bástyák és kapuk fenntartása,

ritka szép énekes mise hangzott fel, énekelte mindkét nembeli műkedvelők által, Stöger Béla vezetésével.

— Egy muszka lapnak Brailából követezőleg írta: „Bratiano a nap hőse, a nép bátyja ez idő szerint Rumániában. És a román nép semmi egyébért nem is beszél, mint kereszties hadjáratokról a törökök és a magyarok ellen. Ezzel együtt azonban Károly herceg tekintélye napról-napra fogy. Ő ugyanis fölöttébb békeszerető. A „sváb“-tól, a nép szerint, egyéb nem is várható. Bratiano e napokban egy új tervével lepte meg a herceget; fordulna ez a nagybatalmasságokhoz, sürgetné náluk vagy Erdélynek Romániához csatoltatását, vagy ugyancsak Erdélynek részére kellő önkormányzat megadását, miután az ottani román nép alig bírja már a sok szorongatást a magyar kisebbségtől. E terv híre csakhamar elterjedt a városban, s most már a gyermekek is kiabálják: „halál a magyarokra, halál a mi ellenségeinkre!“ Bratianoak győzelme a választásoknál csaknem bizonyos. Ma már a vöröspárt teljesen megbukott. Az egész nép vele tart, csak a bójárok, a papok meg a hivatalnokok vannak a kormány részén.”

— A szülőbirtokokat terhelő tartozások megváltása tárgyában a „Buda Pesti Közlöny“ a belügy-, igazságügy- és pénzügyminiszter névaljegyzésével, egy körrendeletet tesz közzé. Utasítvának a szülőbirtokmavaltság-jogosítottak az 1868. évi XXIX. törvények 25. §. értelmében a szülőbirtok tartozások megváltásának fogantatásában követendő eljárást illetően, az irásbeli beadvány küldésével, s a csatolandó mellékletekkel. A váltási bejelentések az illető vidékekre kiküldendő jogbiztosnál lesznek beadandók, mielőtt ez működésének megkezdése iránt az illető vidéket hivatalosan értesítette. Intézkedés történt az iránt is, hogy az előterjesztési tábla könnyebb szerkesztésére szolgáló ívek olcsó áron megszerezhetők legyenek.

— Az erdélyi vasút kötvények egy bécsi consortium, melynek az angol-osztrák, a francia-osztrák és az escompte-bank is tagja, egy 20 millió forintnyi tételt vett át Waring testvérektől, mint e vasut engedélyesektől. A még fennmaradó 15 millióra e consortium elsőbbségi jogot biztosított magának. A nyilvános aláírás a francia osztrák banknál fog történni.

— Szamosújvár főorvosa Gajzágó Lukácsnak 40 évi működése, s különösen a katonaság és csendőrség részére 18 éven át díj nélkül tett szolgálatait legfelsőbb helyről elismerés nyilatkoztatott.

— Medgyesen, mint a „H. Ztg.“ írja, több angol vasuti mérnök telepedett meg a napokban. Egyik sem tudván a hazai nyelvnek egyikét sem, keresve kerestek egy tolmácsot 2—300 forint havi fizetéssel. Tettek rá szert vagy nem? nem írja idézett lap.

— Brassóban az egyes iparágaknál mind nagyobb terjedelemben alkalmaztatik a gőz- és vízmoz. Az ottani posztokészítő társulat éppen most foglalkozik új vízműnek működésbe helyezésével. E társulat megszerzte már a posztó-ványolásnál legújabbban használatba jött czélszerű szerkezetű gépeket, melyek eddig még Csehországban is csak néhol találhatók fel. A napokban egy téglakészítő gőzgép fogja tevékenységét megkezdeni, közelebb pedig egy egyszerű serfőzde fog felállítani. Azon eszmé is foglalkoztatja a brassói üzletembereket, hogy a várost Buzeu vagy Ploest mellett összekössék a romániai vaspályákkal.

— Megsajnálunk volt nem rég azon olasz munkásokat, kik az oláhországi vasutakhoz dolgozni mentek s onnan megcsalódva tértek vissza, kenyerüket koldulással keresvén. Szánalmunk azon-

tóljáról s egyéb körülményekről nem levén: ma már a toronyfalak unicum természetével bíró egyedi bíteles tanúbizonyságai Kolozsvár vártörténetének. Adjuk hozzá még azt is, hogy ezek a magyar középkeri várépítéset megannyi nevezetes emlékei. Nógrád várát 1475—1505 között a híres Tragunini Jakab olasz építész építette, s e vár egyik bástyája a mi hidkaputornyunkkal csaknem egyezik. A vajda-bunyadi vár egyik kerek szögletbástyája, a mint a „Hebe“ című zsebkönyv 1826 ki. folyamában látható, szintén hasonlít ehhez. A magyarkapu tornyát építészeti stílus tekintetében Kővári „Erdély építészeti emlékei“ című könyve 76. dik lapján levő kiadás mutatja. Tisztes ódonossága a múlt századoknak s csak némileg helyreállítva, nem válik kisebbségére a jelennek. Bizárat megállhat az a maga nemében mind a mellett, a mit e században Kolozsvár alkotott.

Végre a Bethlen-bástyát minden hozzáértők a késő középkori várépítés egyik igen kitűnő művének tartják.

Az emléktáblákkal megjelölendő épületekről kevesebb mondani valóm van. Ilyeknek tartom én e tornyokat, a Zsigmond által alapított piaci, Mátyás alapított farkasutcai, óvári szentegyházakat, a monostori apátság kapulát, az óvári I-ső számú toronyerődöt, a piaci-sori Báthori- és hidutcai Zápolya-házat, melyek elsője ma Szathmáry aranyművesé, az utolsó Póka, sebész polgártársunké; továbbá a hidkapuba berakott római emlékkövet, s végre a Mátyás király születési házáat az óváron. Ezek ugyanazonosságát a bizottság meg fogja ál-

ban lejjebb száll, ha elolvassuk a szebeni lap azon cikkét, hol ki van mutatva, hogy 1 o. é. forint napi díjon alól szóba sem álltak senkivel, kényelmesebbnek tartván a koldulást.

— Tegnap este fátylas zene volt. Már pár napja készítetik a néhány bérkocsi és egy-fogatú kíséretében Tordáról városunkba jött Tisza Lászlónak tordai és helybeli pártfelei közül többen.

— Pestmegye főispáni helytartója báró Liphay Béla ezen állásától felmentetett.

— Az Arad indóházi, gyaróki radnai, berzowai szoboresini, zám, illyei Déva indóházi, piskii Szászváros indóházi, alvinczi és Gyula-Fehérvár indóházi vasút üzleti, távírdai állomásai f. é. ápril hó 15-étől magányúrgönyűket is fognak felvenni és tovább adni.

— Gorove miniszterhez újabban a brassói keresk. és iparkamara és a szász keresk. gremium küldte bizalmi feliratokat.

— Gróf Andrassy Gyula miniszterelnök Aradvárosa diszpolgárává megválasztván, a város pompás díszoklevelet készített, mely most Aradon közszemlére van kitéve s közelebb át fog nyújtatni.

— A pesti városligetben történt, s már röviden említett kravalt következőleg írják le a lapok: Mintegy 5 óra tájban ugyanis bizonyos Katona István nevű szolga három társával a „bimbóház“-féle vendéglőben megjelent, s ott csakhamar oly nagy zajt csapott, hogy őt az ott levő biztos (Dózsa) el akarja fogni. Katonának azonban társaival együtt sikerült a biztos szándékát kezdetben megbuzosítani. A biztos erre két poroszlovát megjelent, hogy az ellenállók befogja. Roppant nagy csőcselék gyülekezett csakhamar össze, hogy a befogottakat megszabadítsák, de miután ez útközben nem sikerült, az őrházat, hova a foglyok vezettetek, ostromolni kezdték. Az intelligensebb közönség e botrányt látva, a 3—4000 számú csőcselék közönséget korholni kezdé, az ostromlók azonban ezt hallva, a korholókat kezdék most durván sértetgetni s bántalmazni. E bántalmakban részesült a rendőri közeg is, ki látva gyengeségét, egy század gyalog katonaság segélyéhez folyamodott. A katonaság a színhelyen megjelenve, a csőcselék eloszlatni igyekezett, de miután ezuttal is még ellenálltak, a század parancsnoka tüzet adni parancsolt. Az összegyűltök csakis ekkor ostromlók szét.

— Sarolta császárnéről Brüsseltől írják, hogy valószínűleg nem sokára be fog már következni azon időpont, midőn a sok megpróbáltatáson átment Sarolta császárné férjét a tulvilágra követni fogja. Az agyvelő-bántalmon kívül, mely folyvást növekedik, lappangó láz emészté a magas szenvedő erejét. Gyakran vonakodik a neki nyújtott könnyű táplálékot elfogadni; úgy látszik, attól fél, hogy a környezetéhez tartozó egyének meg akarják mérgezni. Csak a belga királyné iránt viseltetik bizalommal s ennek biztatására veszi be az orvososságot és némi táplálékot.

— Női távírdai hivatalnokok. A berlini távírdai hivatal főnöke legközelebb elhatározta, hogy több távírdai segédhivatali állomást nőekkel fog betölteni, s a st. galleni távírdai hivatal már fel is szolgáltatta a nőket.

— Ellenzéki journalisták felszólítására, hogy hát mutassunk helyet, a hol communisticus igazságok tényleg mutatkoztak, ime ismét egy válasz! A „Pécsi L.“ írja: „Nem emlékezünk már rá, melyik pesti lap szolgáltatta fel a kormányt, hogy mondana neki egy helyet, hol communisticus agitációk folynak, s hol a földosztás tetteleg megkezdett. Mi vidékiek, úgy látszik, többet tudunk a pestiekénél, mi nem is szolgáltuk fel a miniszteriumot, hogy mondjon nekünk ily helyeket; akár

lapitni. A Mátyás születési háza látható Vahot „Magyarország és Erdély képekben“ című vállaata III. füzeté 131. l., Kőváry „Erdély építészeti emlékei“ című könyve 303. ik lapján. Tisztes és fenntartást érdemlő emlék valamennyi! A Mátyás születési háza azonban nekünk magyaroknak mindeknél becsesebb. Ebben született e nemzeti nagy királyunk 1443-ban, mikor azt Kolb István nevű száz szülőmives birta, s a melyet ő király korában nevezetes kiváltságokkal halmozott el. Nagy kiterjedésű külső birtokok tartoztak e házhöz a fenesi és monostori határon; a kolozsvári pedig terjedelmes szőlők, a harmadvölgyben szénafüvek, Kájántó völgyben szántók, a Tarcsán halastó, a városban major és kertek, a ház végében süttőház; kiváltsága e ház birtokosának általános adómentesség volt, termése után nem fizetett dézrát, a ki oda bemenekült, elfogni nem lehetett, tehát menhely jogával is élt... E szabadságokért szerezte meg a város s adta át a katonai kincstár használatába ideiglenesen...

Ime mivel bírnak mi a multból, ha ismerni tanuljuk.

„Komoly szótát a választókhoz.“

Irtá Rhéti Lajos.

Erdemesnek találjuk a 48 lapból álló kis füzetre a választások után is visszatérni, annyival inkább, mert — mint tudjuk — a 3 dik kiadásból még több száz példány kapható.

E füzeteknek két érdeme van. Egyik az, hogy röviden előadja, miket tett eddig az ország-

jobbára, akár balra néztünk, látnuk mi oly dolgokat, csak szemünket ne hunyjuk be. Így szerdán Kanizsa mellett egy uraság-lakot a szó legteljesebb értelmében ostrom alá vettek, szerencsére azonban, hogy nem tudták bevenni addig, míg a segély megérkezett.

— Tóth Józseftől családja levelet kapott Meranból, hová mult hó 26-kán ment Genovába. A levél egyik örömdetes híre így hangzik: „A merani főorvos azt mondá, hogy a télen oly jól conserváltam mellemet, miszerint egész biztonsággal meri állítani fölépülésemet.“ E jó hírek nemcsak családja, hanem bizonyára az egész mivelt magyar közönség örömdetes fog.

— Xantus ázsiai útján folyton nagy vásárlásokat tett a nemzeti múzeum számára. Penangban 320 frton ritka madár, emlős- és rovargyűjteményt vett két portugallitól. Madár van vagy öt száz, úgy, hogy a malaccai félsziget ornithológiája majdnem egészen képviselve van. Rovar van 400, köztük igen kitűnő példányok. Másnemű gyűjteményei közt vannak korallok, kagylók, kétféle krokodil, négy gyönyörű kard.

— Kettős öngyilkosságról értesítik a „H-t“ Karczagról. F. hó 3-kán Gulyás János 28 éves és 22 éves neje Czibere Rebeka d. u. 2 órára hazajöven szőlőkertjükből, a szomszédnál jelentkeztek, hogy ha keresni találják őket, mondja, miszerint otthon vannak, de az ajtót elzárták. Körülbelül egy óra múlva a nő anyja jött látogatába hozzájuk, s midőn a szomszéd a reabizott üzenetet elmondta, azonnal bajt sejtett, s az ablakon keresztül ment be a szobába. Itt borzasztó látványt lát fel az anyja szemei előtt. A fiatal, jómódú házasság felakasztva függtek egymás mellett. Mellettek két szék és két zsámoly. A kettős öngyilkosság okát nem tudni. — A két holttestet f. hó 5-én temették el roppant néptömeg kísérete mellett.

— A „Magyar Jegyző“ ápril 5-én megjelent és első száma előttünk fekszik. Mindjárt ebben két oly eszmét pendít meg, mely bizonyára viszhangra fog találni széles körökben: „Jegyzői nyugdíj és jegyzői egyesület.“

— A nők keresetforrásának egy új nemét fedezte föl — hol ha Amerikában nem egy chicagói szép és ifjú hölgy, ki is hirlapok útján hirdetteti, hogy „oly ifjú uri egyéneket, kik a szép nemmel való társalgásban járatosak vagy tartózkodó félénkek, oktatásban kész részesíteni úgy az etikette s a nőkel való társalgás modora s módja szabályainak elsajátítására tanítani. Szerelmek vagy ilyenekké lenni akarók részére adott jó tanácsokért külön jutalmódj jár.“ Mondják hogy e professort sokan veszik igénybe.

— Apró hírek. Miksa császár szobrára az olasz király 2,000 frtot adományozott. — Zágráiban 6 Felsőégi látogatásának emlékére arany, ezüst és bronz érmekeket vernek. — Gróf Zichy József miniszter oszt. tanácsos s országgyűlési képviselő, választói kívánataira hivataláról lemondott. — A reichsrath ápril 6-kán kezdte el ismét üléseit. — A nagy-sinki égre vonatkozólag írják, hogy egy nő is a tűz áldozatává esett.

Nemzeti színház.

Ápril 9-kén: Szalay Manó újonnan szerződött lyrai tenor első fölléptével „Mártha“, Szalay úrral, ki Lionel szerepében mutatá be magát, jó acquititót csinált az igazgató; hangja, bár nem erős, igen kellemes, — crescendói és decrescendói, általában egész hanghordozása gyakorlott énekesre mutat. Kül alakja csinos. Szerződésének annál inkább örülünk, mivel e szerepkör pár év óta nem volt betöltve színpadunkon. Mándokiné (Lady Harriat) önmagát multa felül, különösen az „Arva rózsá“ dallamot kitűnően énekelte. Darai Karolina szintén szépen énekel, kivált a Mándokinével való kettősökben. Ki kell emelnünk még Szilágyit, mint Tristánt.

Ápril 10-kén: „Női Monte Christo.“ Jellemrajz 5 felv. Irtá Megerle Teréz, fordította Follinsz. A közönség folyvást nagy érdeklődéssel kísérte az előadást, mi első sorban érdekessé tündér meszerű tartalmának tulajdonítható. Különben a darab, a magasabb értelemben vett dráma kellékeinek is megfelel, a mennyiben folytonos cselekvésből áll s az események benne gyorsan fejlődnek, s míg egyfelől ment minden hosszadalmas beszélgetéstől, másfelől meglepő fordulatokban gazdag. A közönségre tett benyomást véve hévmé-

gyülés? hogy állunk most? Megmagyarázza, hogy miben áll az a némelyek által annyira becsmért delegatio, quota és közönség? Fejtegeti, mire törekedjünk? mit akar ezutánra a Deakpárt és kormány? Mit lehet várni a baloldaltól?

Másik érdeme az, hogy mindezt oly egyszerűen, világosan, igazán a nép nyelvén mondja el, hogy a legközönségesebb falusi ember is megérteti minden sorát. S még azt is megemlítjük, hogy nyugodtan minden szenvedély nélkül beszél el mindent.

Ha a korteseknek érdeklőkben van, hatni a választások előtt a népre: a jó hazafinak, minél befolyásosabb, szent kötelessége nemcsak a választások alkalmával, hanem minden időben felvilágosítani a népet az ország legfontosabb dolgai felől.

Jobb szolgálatot ezért nem igen tehetnének a befolyásos vezérek s különösen képviselők, mintha választók között az ilyen népszerűen írt füzeteket nagyobb számmal terjesztenék. Nézetünk szerint e kötelessége volna minden lelkiismeretes képviselőnek. Hadd tanulgassa a nép állapotaikat, a hazai főbb kérdéseket ismerni, s ezáltal lassanként tudjon itélni maga azokról. (Ára egy példánynak 30 krajczár, 50 példánynak 8 ft., 100 példánynak 15 ft.)

Egyszersmind üdvösnök tartanak az olyan beszédek terjesztését is, mint a Horváth Boldizsár, Horváth Mihály s más kiválóbb képviselők programféle beszédei. Senex.

ről, meg kell adnunk, hogy általában tetszett, és így színházunk műsorozatán hosszabb életre számíthat. Emelte e mű becsét a correct előadás is. A czímszerepet Sz. Mátyás Laura játszta, miként, azt fölőseges részleteznünk, a minden jelenése után, sőt az előadás végén is történt sürt viharos taps- és kiívásban nyilvánult általános közönség és így is többet mondana, mint a mennyit mondhatnánk. Az újonnan szerződött Kürösi-pár is kedvező színben mutatá be magát, különösen Kürösiné, (Kürösinék magának sokkal kisebb szerepe volt, hogysm róla ezúttal bővebben szólhatnánk) jártas, eleven és mozgékony színésznőnek név szerint a mai szerepben jó comicának bizonyult. Kovács Gyula az ügyvéd kis szerepét nemcsak helyes felfogással, hanem szokott lelkesedéssel játszta. Meg kell emlékeztünk még Takács-ról, mint a ki a milliomet szintén helyesen alakította. Prielle is igyekezett Arthurt jól személyesíteni, némileg el is találta, de az előadás nagy előnyére lesz vala, ha Arthur szerepe Szilágyinak, Neville Oszkáré pedig Priellenek osztottat volna. Közönség nagyon szép számmal.

Ápril 11-kén: A Párisban 100 előadást ért legújabb francia bohózat: „Házasság gőzerővel“, fordította Szerdahelyi Kálmán. E mű erkölcsi iránya és hangja nem felel meg azon szigorúbb esztétikai szabályoknak, melyeket a színpadunkon előadott daraboknál szem előtt tartatni kívánunk, minél fogva csak a privát igazgató szorultsága s közönségünknek több valódi belbecselő bírói művek iránt tanúsított megfoghatatlan közönyössége igazolhatja, ha az igazgató olykor ilyen újdonságot is kénytelen elővenni. Egyébiránt e bohózat elég eleven és mulattató, s a működők mindent megtettek, hogy a közönség jó kedvét még inkább fokozzák. Kürösiné már is hasznos tagként tűnt ki. A színház egy hónap óta ily tömve nem volt.

KÜLFÖLD.

A félhivatalos „Nazione“ ismételve visszatér a hármass szövetség létrejöttéről terjesztett hírekre, s azt agyrem szüleményének, minden alapot nélkülöző gyanúgatásnak nevezi, s azt mondja, hogy Magyarország-Ausztria és Olaszország közös érdeke abban áll, hogy a fenyegető conflitust megakadályozza, s ha az mégis kitörne, szűk határok közé szorítsa. A francia félhivatalos lapok is hasonló demontikkel igyekeznek megnyugtani.

A „Patrie“ hallja, hogy a belga király egy sürgönyt intézett Frère Orbanhoz, melyben ennek szerencsét kíván a francia kabinettel folytatott alkudozások kedvező menetéhez.

Páris, ápr. 10. Az igazságügyminiszter tegnap kinyilatkoztatta a törvényhozó testületben, hogy a kormány fel fogja hatalmazni a püspököket, hogy az egyetemes zsinatra akadály nélkül mehessenek. A kormány még nem határozta el magát vajjon képviselteti-e magát a zsinaton.

Berlin, ápr. 10. Aosta herceg ide érkezett. Canovas, a többség tagja sajnálatát fejezé ki afölött, hogy a kormány beleegyezett az újonczozás eltörlésébe. Attól tart, hogy az eltörlés a spanyol terület feldarabolását fogja maga után vonni. Rios Rosas az „Iberia“-hoz intézett válaszában a Primnek tulajdonított restaurálási szándékot rágalomnak nyilvánítja, s minden visszatérést a multhoz lehetetlennek állít.

Madrid, ápril 9. Serrano kinyilatkoztatta, hogy Don Fernando sürgönye nem volt igen kedvező; végre azt jegyzi meg meg Serrano, hogy ő nem akar a gyűlésre valamely jelöltséget erőszakolni.

Spanyolországban a carlista mozgalmak, úgy látszik, komoly alakot öltenek, egy párisi legitimista lap azt állítja, hogy a carlisták készek ügyük diadaláért harcolni. A madridi „Epoca“ jelent: A kormánynak semmiféle tudomása sincs arról, hogy a határon carlista bandák jöttek volna át s nem is bocsátott ki ily rendeletet, hogy az éjszakai tartományokba csapatok szállíttassanak.

A „Correspondencia“ az Aosta herceg trónjelöltsége iránt felmerült hírek alkalmából ezt mondja: Mióta Fernando elutasítá a spanyol koronát, azóta a hivatalos körökben más jelöltől nem volt még szó. Azon eszmé, hogy egy, öt tagból álló directorium lenne felállítandó, mindinkább kezd szilárdulni.

London, ápril 9. A hirlapok igen kedvezőleg bírálják meg a budgetet, minthogy az felesleget mutat ki, míg másrészt az adómerséklésen kívül a gabona behozatali vámjának megszüntetését is ki-látásba helyezi.

Páris, ápril 6. A törvényhozótestület tlése Magne azt mondja, hogy Garnier Pagés indítványai böleselni álmok. Constatározza, hogy a pénzügyi állapot tetemesen megjavult. Az ellenzék módosításai a bevételeket 498 millióval megkevesebbenék. A császár szerette volna az adókat megkevesebíteni, azonban a pénzügy jó állapotának érdeke elnyomta szíve kívánságát. Kétféle népszerűség van: egyik, mely illúsiókat ígér — másik a valóságon alapszik. A császár az utóbbit akarja. (Tetszés.) Erre az általános vita befejeztetett.

A berlini „Prov. Corresp.“ ismételve kikél a szövetségi miniszterek kinevezése iránti indítvány ellen, s észleztetlennék nyilvánítja e miatt nyomást gyakorolni a szövetségi kormányokra; az a földög, hogy mindentitt erősítettessék azon tudat, hogy az észak-német szövetségben belül biztosíték nyújtatik nemcsak az egyesült erő, hanem az egyes államok alkotmányos önállása iránt is.

Bukarest, ápril 8. A harmadik választókerület választása alkalmával a tilzópártiak Bukarestben nyugtalanságok előidézését kísérelték meg, azonban e tervük általában megbukott. A választás eredménye — habár néhány corupthaens az ellenpártira szavazott — a kormányra kedvezőleg tltött ki. A bukaresti községtanács beadtá lemondását.

Madrid, ápril 7. A cortesgyűlésben az alkotmánytörvény fölötti vita folyik ma is tovább; Castellar kijelenti, hogy egyedül a köztársaság elégitetheti ki a szeptemberi forradalom törekvéseit, s megrója a progressistákat, hogy nem igyekeztek biztos tudomást szerezni Fernando érzületéről, mielőtt megválasztását elhatározták volna. Serrano

erre minden carlista és izabellista restaurációt el-
hetetlennek nyilvánított.

Egy nagy konferenciában, melyen Olozaga
miniszter is jelen volt, egy Lissabonból érkezett
távirat fölött tanácskoztak. Azt állítják, hogy en-
nek következtében Olozaga nem fog Lissabonba
utazni, hol az ingerült nép minden küldöttséget ro-
szul fogadna, mely azon küldöttséggel jöne, hogy
don Fernandónak a koronát felajánlja.

A mai cortes-ülésben megkezdődött a vita az
alkotmányjavaslat felett.

Több lap azt állítja hogy egy lissaboni sür-
göny szerint don Fernando hivatalosan kijelenté,
hogy a spanyol trónt el nem fogadja. Serrano és
Topete valószínűleg le fognak köszönni.

Hir szerint Madridban directorium kineve-
zése készítették elő. Két ezred küldetett Madridból
a határra, esetleg a carlisták legyőzése végett.

Az olasz kabinet félhivatalos közege a „Na-
zione” Moering altábornagynak küldetése alkalmá-

ból egy figyelemreméltó cikket tesz közzé az Au-
sztria és Olaszország közötti viszonyokról. E cikk-
ben megerősítik azon teljes átalakulást, mely a
két ország közötti közvéleményben nyilvánult, mi-
óta Ausztria elhagyta az olasz területet, a kiemeli,
hogy Moering altábornagy multja és személyes tu-
lajdonságai teljesen olyanok, melyek őt a két fe-
jedelem között váltott barátságos jelek legalkalma-
sabb közvetítőjéül tüntetik fel.

A mi azonban az ezen küldetéssel egybekü-
ttött politikai conjuncturákat illeti, kinyilatkoztatja
a „Nazione,” hogy Olaszországnak és Ausztriának
fontos okaik vannak a barátságos viszonyokat mind
szorosabbra fűzni, de a nélkül, hogy e miatt a hadi
szövetség hypothesiséhez kellene folyamodni. Min-
denek előtt fontos érdek mindkettőre nézve, hogy
az európai béke fenntartassék, és mi sem volna
nagyobb balság, mint a két kormány közötti ba-
rátságos tisztelgésekben egy közel álló háború el-
jeleit látni, — oly háborút, melyet egy francia-
olasz-osztrák szövetség indítana Poroszország ellen.

Páris, április 6. — A lapok megegyeznek
azon tudósítást. mintha a francia-porosz viszonyok-
ban feszültség jött volna létre.

Mint a „Correspondencia” írja: Lissabonból
meglehetősen komoly hírek érkeztek Madridba.
Márcz. 29-dikén a hadügyminiszter a nemzetőrség
parancsnokait s a fővárosban fekvő ezredek ezre-
deseit összehívatta s nyomtatékosan lelkükre kö-
tötte, hogy a fegyveres csoportokat, melyek az ut-
czákon alakulhatnak, tűzzék szét. Calheiros Sán-
dornak és Vallada marquisnak eltiltatott lakásukon
gyűléseket tartani; ugyanczint az egyes választási
bizottmányoknak is el lön tiltva rendes helyiségei-
ken kívül másutt összejönni. Erre a bizottmányok
azt felelték, hogy ha a király vasárnapig a hozzá
benyújtott tiltakozásra nem válaszol, nagy népgyü-
lés fog tartatni s tömegesen Belembe fognak men-
ni, a további teendőkről tanácskozándók.

Legújabb.

Bukurest, ápr. 10. A vörös párthoz tarto-
zók mindnyájan, köztük a Bratiano testvérek is
és Rosetti, megbuktak Bukarestben a választá-
soknál.

Flórencz, ápr. 10. Aosta herceg Spez-
ziába érkezett, hol a parancsnokságot veendi át
azon gyakorló hajóraj felett, melynek rendeltetése
több kikötőt meglátogatni.

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

Április 10-kén: 5%, Metaliques 100 frt 62.45.
5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 70.65. Kamat 62.45.
1860. Kölcsön 103. — Bankrészevény 730. Hitel-
intézeti részevény 100 frt 294.30. London 10 ft st.
100 frt 23 1/4 kr 125.60. Ezüst 123.75. Cs. királyi
arany 5.93.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József

HIVATALOS.

1869 évi 135 szám.

187

1—3

akadem.

Pályázat.

A selmeczi magy. kir. bány- és erdő- akademián, egy rendszeresített tanár-
segédi állomás az építészeti, bány- és kohéptani osztály tanszékénél üresedésbe
jövén, erre ezen pályázat nyitatik.

Ez állomásra oly bányatisztjelöltet és bányagyakornokot tarthatnak igényt,
kik bányakademiái tanulmányaikat jeles eredménnyel végezvén, legalább egy, vagy
két évi gyakorlatot kimutatni képesek és a magyar és német nyelvben egyaránt
járatosak. Az állomást elnyerő eddigi napidíján felül 50 krnyi naponkénti pótdíjban
és hivatalos utazásainak költségei megtérítésében részesülend.

A kellőleg felszerelt folyamodványok folyó évi április hó 15-ik napjáig
alóli igazgatóságokhoz beküldendők.

A magyar királyi bányászati és erdészeti akademia igazgatóságától.

Selmeczen, 1869 évi márczius hó 25-kén.

Sz. 114. 1869.

180

3—3

„Ns. Dobokamegye felső-kertülete M.-Szentgyörgy községében, a korcsma jog
használatára folyó év április 22-n délután, ugyanev év május 5-től kezdve két
évre, a helyszínen közárverés útján, haszonbérbe fog adatni. A feltételek megtekint-
hetők Hidalmáson a járási szolgabírónál, vagy a megyei tisztségnél.”
Dobokamegye tisztségétől, Szamosújvárt április 5 én 1869.

RETTEGI SAMU, főbíró.

Sz. 126. 1869.

179

3—3

„Ns. Dobokamegye felső-kertülete Budgyia községében, a korcsma használatára
f. év április 22-n délelőtt, ugyan ez év május 5-től kezdve, két évre a hely-
színen közárverés útján haszonbérbe fog adatni. A feltételek megtekinthetők Hidal-
máson a járási szolgabírónál, vagy a megyei tisztségnél.”
Dobokamegye tisztségétől, Szamosújvárt április 5-én 1869.

RETTEGI SAMU, főbíró.

NEM HIVATALOS

(189)

(1—3)

Gróf Mikó Imre úr 3 nagyméltósága felső-újvári és oláh-szilvási jószágaiban
az alábbirt szőlő fajokból vannak eladandó gyökerek és sikkesszők.

Folyó szám.	A szőlő faj neve	gyökerek dar. szám	sikkessző kiültetni való	oskolába való
1	Piros bakator	2000	2280	600
2	Tokaji fejt, vagy hárslevelű	—	5500	1285
3	Balafánt	—	500	100
4	Alföldi	—	325	—
5	Izabella	—	250	—
6	Klevner vagy Ruhländer	—	1550	65
7	Vegyes asztali	60	200	—
8	Passanti muskotály	100	400	—
9	Tokaji	—	260	—
10	Bergamott	—	200	—
11	Vegyes	—	850	—
12	Pinaoua	—	480	200
13	Pápa malozsa	100	40	—

Az 1-ső, 2-ik, 3-ik, 4-ik, 5-ik, 6-ik, 7-ik és 13-ik szám alattakból a kiültetni
való sikkesszőnek 100 a 5 forint, az oskolába ültetendőnek 3 fr. a gyökeresnek
pedig 10 forint. A 8, 9, 10, 11 és 12-ik szám alattakból a kiültetni való sikkess-
zőnek 100 a 10 forint, az oskolában ültetendőnek 5 forint, a gyökeresnek pedig 20
forint. Megrendeléseket bérmentes levél, és a kívántat szőlő-fajok, fentebbi árusítás
szerinti árának megküldése mellett pontosan teljesít Oláh-Szilváson, Utóposta Felvincz,
FODOR GYÖRGY, borász.

(185)

(2—3)

FIGYELMEZTETÉS.

A t. cz. közönség becses figyelme felhivatik, miszerint

tűz-és jégkár elleni biztosításaikat
az alább megnevezett helységekben működő társasági aligynök uraknál eszközölni
sziveskedjenek.

Az alóliit főügynökségnek van szerencséje a t. biztosító közönséget ezennel
értesíteni, hogy az első magyar általános biztosító társaság a jelen időnyre a jégkár
elleni biztosítást már megkezdte.

Együttal azon t. biztosító feleinkkel, kik a mult évben jégkár ellen intézettünk-
nél voltak biztosítva, és kártérítésben nem részesültek, tud-tjuk, hogy a mult évi
jégkár üzem tiszta nyereségében részesítettven, mult évi díjaik

5%-je a jelen évi díjaikba fog betudatni.
A jelen évben t. biztosító felek szintén részesítettven fognak a jelen évi jég-
tízlet tiszta nyereségének

20%-jében; mely kedvezmény, reméljük egyik indoka lesz azon nagy-
résztét és bizalom emelkedésének, melylyel a t. közönség társaságunk keletkezése
óta folytonosan felénk fordult.

A károk felvétele — haladék nélkül — szabályszerűleg történik, és a kárta-
lanítás pontosan eszközöltetik.

Az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári főügynöksége.

Vidéki ügynökök.

Abudbánya: Pongrácz Dénes; Alparét: Vajda Dénes; Alvincz: Kövér Lajos;
Al-Rakos: Józsa András; Alsó-jára: Siménfalvi György; Aranykut: Móza Samu;
Bágyon: Dali Ádám; B-Hunyad: Hiry János; Baróth: Gergely Ferencz; Bethlen:
Bernády Dániel; Bezdéd: Válya Ferencz; Beszterce: Textoris Gusztáv; Bölön:
Sebestyén Károly; Bükös: Keszegh Samu; Cs.-Szereda: Erős Elek; Deés: Róth
Pál; D.-Szent-Márton: Rediger Árpád; Erdő Szent-György: Albert Lajos; Erzsébeth-
város: Fogarasi János; Felvincz: Magyarai Pál; Gerend: Hegedüs Lajos; Gyula:
Sós Ferencz; Gy.-Sz.-Kiklós: Deér Venczel; Harasztos: Székely Elek; Hévíz:
Péterfy Sándor; Hidalmás: Félégházi Lajos; Jaad: Fröh Tamás; K.-Fehérvár:
Matherny Emil; Kapnikbánya: Gruber János; Káson-Altit: Máthé András; Káson-
Ujfalu: Mihályfi Antal; Kertelke: Vályi Elek; Kékes: Némethy Sándor; K.-Vásárhely:
Császár Lukács, Kovács Dániel; Kis-Enyed: Pap Miklós, Márk József; Kolozsvár:
Debreczeny Gyula, Sallai István; Kor.-Szent-Márton: Szalkay Ferencz; Kudu: Rácz
Gyula. Kőhalom: Lukácsfi Christof; Légen: Szabó József; M.-Fráta: Finta Samu;
M.-Fulpos: Zilineczky Pál; M.-Lapos: Breuer Pál; M.-Igen: Elekes György;
M.-Nemegye: Csejdi István; M.-Peterlaka: Körösy Albert; M.-Régen: ifj. Körösy
József; Maros-Ujvár: Sebestyén Áron; Maros-Vásárhely: Jeney Albert; Maros-Ludas:
Dahi Sándor; Mező-Szilvás: Mihály István; Mező-Bánd: Szekeres László; Mező-
Szangyel: Csizsér Lajos; Mező-Örményes: Kolbász János; Meleg-Földvár: Ujvári József;
Mós: Rohonczy Zsigmond; Muzsna: Hatházi József; Nagy-Enyed: Czirner József;
Ungerpeck Miklós; Nagy-Ilona: Moricz Sándor; Nagy-Olypos: Mohay Károly;
Ny.-Szereda: Vass Zsigmond; Naszód: Mihalás József; Ójtoz: Booskor Károly;
O.-Lapos: Hanschild György; O.-Topliza: Walter Mihály; Páncsics: Filip István;

Paptelke: Holtzer József; Radnoth: Komáromy György; Retteg: Köblös István;
Sz.-Ujvár: Esetegár László; Sz.-Máté: Nagy Mihály; Sz.-Nádas: Pogány Lajos;
Sz.-Sebes: Simon Gergely; Sz.-Ujvárhely: Solymosi János; Sz.-Kocsárd: Sükösd
Ferencz; Szerdahely: Böck Rudolf; Szederjes: Sándor Lajos; Szék: Érsek József;
Sz.-Keresztur: Kábebo Antal; Telek: Magyarosi Ferencz; Teke: Riemer Mihály;
Torockó: Koronka Antal; Torockó-Szentgyörgy: ifj. Thorockai Sándor; O.-Torda:
Ostian Testvérek; Tüvis: Márton Ferencz; Vaja: Cseke József; Zalatna: Jurinich
Antal.

Erdélyi természetrajz
LEONHARDT JÁNOS
Szegevári létfolyadék- és
rozsolis-gyára,
a cs. k. kiváltásolt, Péter-
falvi papirgyár részvény-
társulat és
SCHILL ISTVÁN
pesti játszógyár
raktára.

Misselbacher J. B.

és fiai

Szegevárt.

Ajánlják fűszer, gyógyszer, festék, bőrárak, friss konyhai, virág, mező-,
fű-, fa- és vetemény-magvak, szepítő és gyógyító cikkek: fehér és színes pamut
és gyapjúfonal nagy raktárak; (151) (3—3)

és azok közt különösen gazdag választásban bécsi szőttest, parkétet, kartont, nan-
kint és pamutnadrág kelmét; pamut, gyapjú, thibet, és Lámakendőt, színes és
fehér lenzsebkendőt, belföldi és angolországi;
ajánlják továbbá **kézmű-árúkat**

valódi **Rumburgi lengyolesot** gyári árban
(kezeskedés mellett.)

Sziléziai lengyolesot, házi és családi gyolesot, színes és fehér len-asztalkendőt,
abaszot, tálkendőt és törölközőt, ágycímű-kelméket, csinavat (Gradl), kanavaszt és
lensávolyt (Czwilchet); **hársz-árut** azaz nyakravalót, gyermekujast, főkötős-
keket s többeket.

Legolesőbb házföld-szőnyegeket
egy bengáliai gyapjúforma kenderász ügynevezett „Juttá”-ból legszebb szín- és
mustrában, 3/4 és 7/8 rőf szélességűt, rőft 44 krajczártól 58 krajczárig (árulók-
nak illendőleg olesóbban.)

Cseh- és angolországi ezernát úgy nevezett **Marshall-ezernát** és kül-
nösen szép és jó **varró-masina-ezernát** minden szintű pakétkban és esé-
vetskéken (a 6 rétt (6 Cords) csévetskét 10 krajczárba)
(a 3 „ (3 Cords) „ 8 krajczárba.)

Fegyvereket
a közönséges olesó pisztoly és egyesüves puskától kezdve, fel a legdiszesebben
kiáltított szobapisztoly és kétesüves sodrony csöve-ig, Lefauchaux fegyver- és min-
denféle Revolverig.

Legnagyobb választékban mindenféle finom és olesóbbrendű **pipát** és **pi-
paszárát**, **dohánytárcsát** és **zaeszköt**, szivartáskát, erszényt, pénzárzat
levéltárcsát, zsebbeli gyufatartót és tűzszerszámot, jegyzőkönyvecskéket stb. stb.
Pakfong és Alpaca árúkat u. m. gyertyatartót, kanalat és tálcát,
pléhkanalat, pléhtálcát, horgany-öntött gyertyatartót;
evő-eszközöket, **asztalkést** és mindenféle **bieskot**, **túárat**,
kéft és **fésüt** minden minőségben;
tűeg-, bronz-, csont-, szaru-, gyöngyház-, aczél-, tajok- és zománcz-ékszert;
papirgallért és **karmantyut** urak és hölgyeknek valót és a hozzá-
való legdivatosabb gombokat és mellítet.

Nadrágtartót és **szíjjat**, **ostorsíjjat**.
A Helvecziában Neuchatelben létező legnagyobb elismerésben részesült **Phi-
lipp Suchard** csokoládé gyárából legfinomabb **csokoládét**, a ház számára
ugy mint a pipereasztalra valót a legdiszesebb párisi kutyákban.

Izletes falatokat,
azok közt különös olesó árban (38 krajczárban egy bádok) Sardin halat, angol-
nát és törökszilvát.

Champagnert mindenfelét, többféle **aszuszöllo** és **Desert borokat**.

Cukor-árúkat;
mindenkor friss és jó sajtó-élesztőt: író és rajzoló eszközöket
a legszembetűnőbb legolesőbb árakban.

Ásványos Gyógyvizek.

A legkeresettebb ideit töltésü
bel- és külföldi
ásványos gyógyvizek
(190) megérkeztek s kaphatók (1—3)

Csiky Testvéreknel Kolozsvárt

192 1—6
Haszonbéri hirdetmény.
Előpatakán a két
nagy vendéglők
az Oláh Herceg és Szeitzherház 45 jól be-
butorozott szobakkal, valamint számos bol-
(67) (5—5)

FI-NÖVELDE
Dr. Hölbe egyesült tan- és nevelő-intézetei Dresdában,
Struve 9 és 10 sz.,
tökéletes gymnasumból, tükél. I. oszt. reáltanodából és elemi tanodából állván, kül-
földieknek egész ellátást nyújtanak. Társalgás az intézetben német, francia és
angol.
Magyarországról már vannak fiuk a növelében.
Mutatványok kaphatók Ráth könyvkereskedésében és Geibel ndvari könyvke-
reskedésében Pesten, vagy ingyen az igazgatóságától.
Felvilágosítást nyújtanak Dresdában: Becker, val. orosz államtanácsos, Kaskel,
bankár és titk. kamarai tanácsos, dr. Kohlschütter, Consist. tanácsos, Kraft lovag,
konzul, dr. Wey, egyháztanácsos, Minkwitz, a királyné ő Felsége főudmestere és
dr. Schleiden J. M. tanár, orosz államtanácsos.

Eladó üzlet.

Kolozsvárt, a főpiaczon, a nagytem-
lom átellenében, az

„István”

czég alatt levő kereskedés örök áron
eladó. — Bővebb tudósítást a tulaj-
(174) donosnál. 3—3

A tordai **CZIFRA FOGADÓ**
nevezet alatt ismeretes vendéglő 1869
ápril 24-től kezdődő több évekkel
haszonbérbe adandó levén, a vállal-
kozók értekezhetnek hely a tulajdo-
nossal. (191) 1—2

176 2—3
Három ló erejű **Clayton cséplő**
gép eladó. Tudakozhatni Czincz
Andor számtartónál Kolozsvárt piac-
sor 452 számú háznál.

177 2—3
Kiadó szállás, külső magyarutca 31
és 32 szám alatt, néhai br. Radák Istváné
féle, lakhely és kert, mely lakhely 11
szobából, 4 kamara, 1 konyha, magazin,
2 pince, 1 köfüllögria, 1 ebédlő fillogria,
6 lóra való istálló és kocsiszinből áll.

Néhai Pataky József-féle major kiadó,
mely egy csűr, 30 darab marhára való
istálló, 1 törökbuszakas, 2 szoba és egy
konyhából áll. Értekezhetni Kolozsvárt a
piacszoron 452 számú háznál Czincz
Andrásnál.

(188) 1—3

Hirdetés.

Alóliit tisztelettel jelentem, hogy április
24-étől kezdve **ügyvédi irodámat**
Belső monostor utca 177 sz. alatt
(a monostor utcai gyógyszerár felett)
megnyitottam s egyszersmind jelentem,
hogy mindennemű polgári, ügy váltó és
házassági váló perekben, — arányosítási,
tagosítási, urbíri rendezési, szóval minden-
nemű bírtok-szabályozási ügyekben, s fő-
képpen a nemskára életbe lépendő telek-
könyvknél felmerülő mindennemű **telek-
könyvi ügyekben**, az e téren Magyar-
országon szerzett gyakorlatomnál fogva, a
legnagyobb pontossággal és készséggel,
lehető legutányosabban eljárni megbízóm
részéről mindig kötelességemnek ismerem.
Kolozsvárt, ápril hó 1869.

Dr. Zilahi Kiss Endre,
köz- és váltóügyvéd.

(147) (2—2)

Pályázat

hirdetetik a Tasnádi fürdő-orvosi állomás-
ra, melylyel a f. év Junius 1 — Sept. 1-ig
tartó időnyre 150 o. é. frt és szabad szál-
lás van összekötve. Pályázni kívánó orvos
tudorok, kiknek a román, vagy francia
nyelvet is jól kell tudniok, felszerelt kér-
vényüket f. év **Május 1-éig** szivesked-
jenek az igazgató bizottmány elnökéhez
gr. Mikes Benedekhez küldeni Zabolára,
utolsó posta Kovászna.

(165) (2—3)

ELADÓ
gyümölcsös kert.

Kökörtutczában egy 640 □ öl nagy-
ságu, kedvező feltételek mellett eladó.
Ertekezhetni bel-középutczában 526
szám alatt.

(162) (2—2)

TERNÓ.
Az érdem jutalma.

Ezennel legőszintűbb köszönetet
mondok **Orlicé H. R. tanár ur-
nak, Berlin, Wilhelm strasse**
125, az ő közhasznú és rajtam imém
bebizonyult **lotto- utasításaiért**, a
a melyek alapján sikerült nekem a f.
1869 január 9-ki linzei buzáskor 25
29 és 35 számokkal egy ternót
nyernem. Hozza ezen nyilvános kö-
szönetem ez úr humanus igyekeze-
tét minden szükségű tudomására, hogy
azok, mint én, képesek legyenek egy
agg anyának életnapjait megkönnyíteni.
Linze, Felső-Ausztria.
Süss János-Frigyes,
szolga.

szolga.